

УДК 72.04:75;75.058;745/749

DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2025.37.31>

ЗАРУЧНИЦЯ ВЛАСНОГО ТАЛАНТУ: ТРАГІЧНИЙ ШЛЯХ ВИЗНАННЯ ГАННИ СОБАЧКО

Жадейко Олексій Миколайович

доктор філософії – образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація,
заслужений діяч мистецтв України, Київ, Україна,
e-mail: Oleksiy_Zhadeyko@ukr.net, orcid: 0000-0002-6234-2220

Анотація. **Метою** розвідки є актуалізація творчості Ганни Собачко-Шостак у контексті реалій сучасних художніх процесів, спроба переосмислення творчого спадку майстрині в умовах військових подій, які провокують зміну призми розгляду.

Методологія. Для виконання поставлених у статті завдань застосовуються інструменти комплексного, хронологічного, сторичного, біографічного, компаративного методів, що дає можливість широко дивитися на аналізований феномен, аналізувати його на стику різних галузей знань: естетики, культурології, мистецтвознавства, оскільки він має загальнозначущий характер і лежить на перетині кількох наукових полів.

Результати. Художниця з невеличкого українського села навіть сьогодні, через шістдесят років після смерті, є недосконало висвітленим явищем вітчизняної культури, яка потребує не лише детальнішого вивчення, а й переосмислення, передусім ролі її спадку в умовах викликів сьогодення. Акцентовано вплив творчості мисткині на її художнє оточення, потенціал її творів для багатьох сфер мистецького життя, у тому числі сучасного. Підкреслено трагічну долю художниці, яка була залежна все життя від низки чинників, що не давали її таланту розкритися в повну силу, а останні роки життя її роботи створювалися далеко за межами Батьківщини, яка і була джерелом натхнення її образотворення. Актуалізується дисонанс між характером суто національного наповнення творчої манери мисткині та умовами, у яких вона творила значну частину її життя далеко за межами України.

Наукова новизна викладених сентенцій убачається, передусім, в іншій, актуальній у зрізі сучасних реалій, точці зору, яка запропонована для переосмислення ролі, значення творчого спадку Ганни Собачко-Шостак для сучасного українства. Це дає перспективи для подальшого ведення наукового пошуку. Окреслено завдання для майбутніх розвідок у цій сфері.

Практична значущість дослідження полягає, передусім, у великому потенціалі матеріалу в разі його втілення у спецкурси не лише для майбутніх мистецтвознавців, а й як сегмент виховання дизайнерів, фахівців текстилю, кераміки, декораторів, а також як підґрунтя для масштабних міждисциплінарних виставкових проєктів.

Ключові слова: український авангард, народне мистецтво, декоративна манера, наїв, футуризм, орнамент, палітра, вишивальниця, національне начало, культурний код, національна ідентичність, трагізм.

ВСТУП

Феномен жінки-мисткині в історії українського мистецтва є навіть у сьогоdnішньому, багатому на нові ідеї мистецтвознавчому доробку, доволі слабо висвітленому. Творчість Ганни Собачко (1883–1965) є не лише частиною українського народного мистецтва, а й позиціонується нині як складова частина мистецтва вітчизняного авангарду, розглядається через призму т. зв. народного футуризму у царині дизайну текстилю, монументального мистецтва, живопису тощо. Діапазон її таланту визначається щоразу, з кожним наступним дослідженням усе ширше, але сьогодні все ж залишається тонка межа між дослідженням та невідкритим у силу народженого сучасними реаліями політичного аспекту, який жеврів давно, але загострився саме зараз, у вирії російсько-української війни, що триває. Ганна Собачко – мабуть, наймирніше, найтихіше створіння природи, яке собі можна було уявити, але сталося так, що саме її тиха, мирна творчість, яка є уособленням миру та краси природи, є заручницею нинішньої політичної ситуації. Ганна формувалася як майстриня більшою мірою завдяки інтуїції, її вчителем була природа, джерелом натхнення – власна фантазія і знову ж природа. Дівчина з двома класами шкільної освіти не могла усвідомлено бути у вирії політичних подій тоді, бо працювала в часи, коли Україна була у складі СРСР, а починала взагалі ще у Російській імперії. Починаючи творити в українському селі, завершивши свій творчий шлях у селі під Москвою, вона, мабуть, не могла собі уявити, що через 60 років після смерті її наївний живопис стане яблуком розбрату між народами, з кожним із яких колись була пов'язана частина її життя. Трагізм її долі, передусім, у тому, що лівова частка життя жінки, яка нині є уособленням народного духу українства, пройшла не просто за межами України, а на землі, яка нині воює з Батьківщиною мисткині. Але пророчий жест художниці зробив так, що лише її фізична оболонка знаходиться на невеличкому підмосковному цвинтарі, а весь творчий спадок був заповітом повернутий рідній землі. І нині все створене «першою дівою українського авангарду» [7] може розглядатися як символ вітчизняного духу, втілення національного культурного коду.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Творчий доробок Ганни Феодосіївни Собачко останнім часом усе частіше стає об'єктом уваги науковців. Визнання її таланту почалося ще за життя, але процес зазнав чужеродних зигзагів, тому опанування знань про мисткиню можна умовно поділити на дві частини, два вектори – ситуативний аналіз окремих виставкових проєктів та ретельне комплексне дослідження всієї творчості. Твори майстрині визнавала публіка Берліна,

Дрездена, Москви, Мюнхена, Нью-Йорка, Парижа, Петербурга, звісно ж, Києва, де, як і в Одесі, зберігається значна частина творчого спадку художниці.

Першими спробами опанувати творчість Ганни Феодосіївни були розвідки Г. Местечкіна, що став рушієм для її повернення в Київ із виставкою [12]. Останнім часом усе частіше пише про Г. Собачко мистецтвознавиця Д. Клочко, саме вона активно позиціонує майстриню як «першу леді» українського авангарду [7], наполюгаючи на розширенні значення творчого спадку художниці за межі народної майстрині та поширюючи вплив її феномену і на дизайн, і на монументальне мистецтво, акцентуючи вплив творчого феномену Ганни Собачко-Шостак і на митців, імена яких звично бачити в перших рядках історії мистецтва авангарду: О. Екстер, К. Малевича [7–9]. Діана Клочко була й кураторкою виставкових проєктів, які повертають ім'я Ганни Собачко сучасному глядачеві вже як справжній наріжний камінь авангардного мистецтва України [3], як, наприклад, мистецька акція «Очі квітів» (15.12.2023 – 31.03.2024, Київ). Особливо показово, що цей проєкт відбувся в найгарячіший час російсько-українського військового протистояння, коли українська нота творчості художниці набуває особливо дзвінкого голосу. Окремої уваги варті дослідження, що покликані висвітлити питання атрибуції конкретних творів Г. Собачко, передусім її малюнків, оскільки ці розвідки побудовані на абсолютно іншій методології [1; 2]. Але тим не менше, незважаючи на зростаючий інтерес до мисткині, комплексного дослідження її творчості мистецтвознавча царина все ще очікує, особливо зважаючи на нові, народжені реаліями сьогодення акценти на її художньому спадку.

МЕТА

Метою цієї розвідки є актуалізувати питання переосмислення художнього спадку Ганни Собачко українським глядачем, що сприймає твори під час військових подій, які спонукають до трансформації системи цінностей, побудови нової системи домінант.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Не вдаючись до механічного чергового переказу біографічних подробиць життя-пису майстрині, акцентуємо основні аспекти, які саме в сьогоdnішньому художньому полі набувають нового значення. Кілька подій у її житті, які могли б здаватися випадковими, стали визначними, спровокувавши докорінні зміни траєкторії її формування як митця. Передусім – перша і вирішальна зустріч із тими, хто спрямував її творчий шлях в інше русло. Це теж були жінки, активні, талановиті, а головне – ті, що розумілися на феноменальних здібностях. Роль О. Семирадової, Є. Прибильської та О. Екстер, цих трьох грацій мистецького поля зламу століть, у житті Ганни

стала вирішальною. Зараз, через понад пів століття після смерті художниці, можна вже розглядати ці події з розумінням системності того, що відбувалося. Те, що талант Ганни був помічений і дівчина стала працювати під наглядом мудрих і чуттєвих до талантів жінок, стало поворотним моментом у її житті. Вона почала інший етап свого життя, отримала приміщення при садибі та можливість творити. Акварель, гуаш, мотиви для панно, вишивок виходили з-під її пензля часто та швидко. Основним джерелом натхнення залишалися квіти, природні мотиви, чудернацьки стилізовані фантазією мисткині так, що композиційні прийоми, ритміку, колористичні рішення вивчали і наслідували й знані професійні митці, що і дало можливість говорити про наслідування авангардистів творчого почерку Ганни. Її роботи незабаром побачить світ: 1915 р. став ще одним зламним етапом для мисткині. У Москві було організовано стенд з її роботами, що стало новим витком її визнання. 1931–1932 рр. теж вписали у її біографію важливу, вирішальну сторінку. Ганна переїхала до підмосковного села Черкізово і залишилася там назавжди. І лише незадовго до її смерті її знайшли там, умовили показати свою творчість українському глядачеві, що спровокувало появу цілого нового циклу і персональну виставку Ганни в Києві в 1964 р. Саме ці події стали формуючими біографію майстрині. Донедавна вони оцінювалися фактично однозначно. Цікаво, що на манеру і принципи образотворення Ганни події її життя фактично не впливали. Орнаментальні дива народжувалися з-під її пензля впродовж усього життя, квіткова феєрія була безперервною.

Мабуть, особливої уваги вартий 1916 р., коли Ганна створила майже пророчий твір «Тривога» (рис. 1), по-своєму, знову ж квітковою мовою, виразивши стан оточуючої її реальності. Хіба їй могло спасти на думку, що війна, яка охопила світ у той час і яка з 1941 р. знову поглинула країну, через століття повториться з новою кривавою силою?! Звісно, у реаліях того часу можна було сміливо сказати, що Ганні неслуханно пощастило, адже її здібностям судилося розкритися, її талант був подарованим людям – його помітили. Роботи малоосвіченої селянської дівчини підкорили світ – від Європи до США, вона отримала виставкові площі, де демонструвалися її роботи разом з іншими майстрами народного декоративного мистецтва, увагу Екстер, Матісса і Кандинського, почесне звання Майстра народної творчості і членство у Спільноті художників СРСР, роботу на фабриці «Експортнабівтканина»... Вона інтуїтивно створила те, що класифікують нині як сторінку вітчизняного авангарду, інколи нарікаючи і народним футуризмом. Філософія її творчості значно ширша за декоративні мотиви для вишивки, хоча її роботи надихали і дизайнерів

Рис. 1. Собачко-Шостак Г. «Тривога». 1916 р.

одягу, і гончарів, і монументалістів. Українська майстриня, за чиїми малюнками створювали рушники, килими, декоративні панно, вишивки, пережила Громадянську війну, революцію, Другу світову війну, стала рупором народної мови. Під час Голодомору її врятували від неминучої смерті, вивізнивши у підмосковне село, де вона й прожила все подальше життя, мавши родину, чоловіка й дітей. Хіба це не вдача? Але трагізм життєпису мисткині саме в тому, що відбувалося її подальше зростання ПОЗА Україною... Вона стала заручницею свого таланту: саме він, що допоміг їй вижити під час революційних подій, двох війн, Голодомору, став причиною того, що художниця опинилася далеко від своєї землі, що й надихала її своїми барвами все життя.

Ганна працювала за власною фантазією, але барви природних дарів української землі давали їй натхнення, а їх вона і була позбавлена з 1932 р., коли оселилася в підмосковному селі. Та тривога, що вилилася в її декоративну композицію 1916 р., утілилася у цей рятівний полон, який оповив талант мисткині. Її врятували – але вона стала заручницею власних здібностей, її помітили – але вона перестала належати собі... Її презентували світу – але віддалили від своєї землі. Цей щедрий подарунок долі обійшовся Ганні дорого, але тоді вона не могла собі уявити, як зросте ціна такої відомості та порятунку через 60 років після її смерті, коли країна її тодішніх рятівників стане катом для землі, яка її народила та надихала...

ВИСНОВКИ

Питання «Ганна Собачко і авангард», «Ганна Собачко та її вплив на європейських митців», «Творчість Ганни Собачко в контексті розвитку народного мистецтва зламу XIX та XX ст.» [6] та багато інших ще тільки очікують ґрунтовного розкриття. Як зазначила Д. Клочко, можливості творчого генію майстрині значно ширші за те, як їх звично позиціонують. Восени 2024 р. у Києві започатковано

Музей українського авангарду. Це черговий крок у бік переосмислення і значення творчого спадку Г. Собачко-Шостак, оскільки її ім'я справедливо вписане в перелік тих, хто є творцем вітчизняного авангардного вирію. Але саме сьогодні постає особливо важливим акцентування уваги на феномені української мисткині, що залишилася вірною собі навіть у віддаленні від батьківської землі. Один з останніх учинків Ганни Феодосіївни, які дали можливість нащадкам досліджувати творчість художниці, став щасливим дарунком долі: Ганна Собачко заповіла всі свої роботи українським музеям. Так вона сама повернула українському глядачеві те, що колись було виокремлено із загального мистецького контексту. Радянські реалії зробили свою справу – мисткиня стала символом народного мистецького поля. Але сьогоднішні реалії вимагають переосмислити її у складі саме національного спадку, виокремленого із загальнонаціонального контексту, зі збереженням національного колориту, розумінням значення феномену творчості Г. Собачко-Шостак як сегменту українського культурного коду. Кожна нова наукова розвідка – крок до переосмислення ролі мистецького спадку в нинішніх реаліях, актуалізація значення творчості мисткині на сьогоднішньому історико-політичному тлі.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Адріанова О., Біскулова С., Шуляк Є., Шестакова А. Малюнки Ганни Собачко-Шостак. Дослідження та атрибуція. *Українська академія мистецтва*. 2024. Вип. 35. С. 85–94.
- [2] Андріанова О., Біскулова С., Шуляк Є. «Квіти у вінку» та «Декоративне панно з квітами». Технологічні дослідження двох малюнків Ганни Собачко-Шостак. Художник і час. *Декоративне мистецтво України на межі століть* : наук. зб. за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 7–8 жовтня 2021 р. Вінниця : Твори, 2023. С. 162–171.
- [3] Ганна Собачко-Шостак є наріжним каменем, на якому будується унікальність українського авангарду. URL: <https://surli.cc/jmtpcg>
- [4] Ганна Собачко-Шостак. URL: <https://gclnk.com/ChTdFZsy>
- [5] Генік С. 150 видатних українок. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2003. 232 с.
- [6] Дробот А. Взаємозв'язки творчих принципів народних майстринь Ганни Собачко та Марії Приймаченко і Григорія Синиці у процесі творення національного мистецтва ХХ століття. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2009. № 4. С. 44–52.
- [7] Клочко Д. Ганна Собачко – «перша леді» українського авангарду. 2023. 14 грудня. URL: <https://surli.li/bjlgnu>
- [8] Клочко Д. Хто така Ганна Собачко-Шостак? *Український тиждень*. 2023. 12 грудня. URL: <https://clck.ru/3My6Jp>
- [9] Клочко Д. Український авангард і народне мистецтво. *Korydor. Журнал про сучасну культуру*. 2023. 30 січня. URL: <https://surli.cc/wwwmqdx>
- [10] Культурний фронт: ми – українці! URL: <https://clck.ru/3My6KE>

- [11] Народне мистецтво і художники авангарду. *Бібліотека українського мистецтва*. 2018. 7 лютого. URL: <https://surli.cc/peddvy>
- [12] Местечкін Г. Ганна Собачко. Київ : Мистецтво, 1965. 47 с.
- [13] Український авангард: вкрадена спадщина. URL: <https://surli.li/vahaew>
- [14] Шевелева М. Ганна Собачко – золота сторінка українського мистецтва. URL: <https://surli.li/powgjq>
- [15] Шевченко Є., Шестакова О. Ганна Собачко-Шостак: Мистецький альбом. Київ : Народні джерела, 2008. 168 с.
- [16] Шестаков С. Взаємовплив професійного та народного мистецтва на прикладі творчості Ганни Собачко, Василя Довгошиї та Євмена Пшеченка. URL: <https://surli.cc/xmerym>
- [17] Шестакова О. Ганна Собачко-Шостак. *Народне мистецтво*. 2007. № 3–4. С. 12–17.
- [18] Шестакова О. «Твори Собачко-Шостак – золота сторінка в історії українського мистецтва». До 125-річчя від дня народження. *Відлуння віків*. 2010. № 1(12). С. 75–78.
- [19] Шестакова О. Авангард і модерн в українському народному мистецтві 1910–1930-х років. Київ : Саміт-книга, 2021. 152 с.
- [20] Юр М. Собачко-Шостак Ганна Феодосіївна. *Енциклопедія історії України* : у 10 т. Київ : Наукова думка, 2012. Т. 9. С. 684.
- [21] Sobachko-Shostak, Hanna. *Encyclopedia of Ukraine*. Vol. 4. 1993. URL: <https://surli.li/zcgyyz>

REFERENCES

- [1] Adrianova, O., Biskulova, S., Shuliak Ye., Shestakova, A. (2024). Maliunky Hanny Sobachko-Shostak. Doslidzhennia ta atrybutsiia [Drawings by Anna Sobachko-Shostak. Research and attribution]. *Ukrainska akademiia mystetstva*, 35, 85–94 [in Ukrainian].
- [2] Andrianova, O., Biskulova, S., & Shuliak, Ye. (2023). «Kvity u vinku» ta «Dekoratyvne panno z kvitamy». Tekhnolohichni doslidzhennia dvokh maliunkiv Hanny Sobachko-Shostak. [«Flowers in a Wreath» and «Decorative Panel with Flowers». Technological studies of two drawings by Hanna Sobachko-Shostak]. *Khudozhnyk i chas. Dekoratyvne mystetstvo Ukrainy na mezhi stolit: nauk. zb. za materialamy Vseukr. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, 7–8 zhovtnia 2021)*, 162–171 [in Ukrainian].
- [3] Hanna Sobachko-Shostak ye narizhnym kamenem, na yakomu buduetsia unikalnist ukrainskoho avanhardu [Hanna Sobachko-Shostak is the cornerstone on which the uniqueness of the Ukrainian avant-garde is built]... Retrieved from: <https://surli.cc/jmtpcg> [in Ukrainian].
- [4] Hanna Sobachko-Shostak [Hanna Sobachko-Shostak]. Retrieved from: <https://gclnk.com/ChTdFZsy> [in Ukrainian].
- [5] Henyk, S. (2003). 150 vydatnykh ukrainok [150 outstanding Ukrainian women]. Ivano-Frankivsk: Lileia-NV [in Ukrainian].
- [6] Drobot, A. (2009). Vzaiemozviazky tvorchykh pryntsyviv narodnykh maistryn Hanny Sobachko ta Marii Pryimachenko i Hryhoriia Synytsi u protsesi tvorennia natsionalnoho mystetstva XX stolittia [The interrelationships of the creative principles of folk craftsmen Hanna Sobachko and Maria Pryimachenko and Hryhoriy Sinytsia in the process of creating national art of the 20th century]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv*, 4, 44–52 [in Ukrainian].
- [7] Klochko, D. (2023). Hanna Sobachko – «persha ledi» ukrainskoho avanhardu [Hanna Sobachko – «persha ledi» ukrainian avant-garde]

the «first lady» of Ukrainian avant-garde]. 14 hrudnia. Retrieved from: <https://surl.li/bjlgnu> [in Ukrainian].

[8] Klochko, D. (2023). Khoto taka Hanna Sobachko-Shostak? [Who is Anna Sobachko-Shostak?]. *Ukrainskyi tyzhden*. 12 hrudnia. Retrieved from: <https://clck.ru/3My6Jp> [in Ukrainian].

[9] Klochko, D. (2023). Ukrainskyi avanhard i narodne mystetstvo [Ukrainian avant-garde and folk art]. *Korydor. Zhurnal pro suchasnu kulturu*. 30 sichnia. Retrieved from: <https://surl.li/cc/wwwqdx> [in Ukrainian].

[10] Kulturnyi front: my – ukraintsi! [Cultural front: we are Ukrainians]. Retrieved from: <https://clck.ru/3My6KE> [in Ukrainian].

[11] Narodne mystetstvo i khudozhnyky avanhardu [Folk art and avant-garde artists] (2018). *Biblioteka ukrainskoho mystetstva*. 7 liutoho. Retrieved from: <https://surl.li/cc/peddvy> [in Ukrainian].

[12] Miestiechkin, H. (1965). *Hanna Sobachko [Hanna Sobachko]*. Kyiv: Mystetstvo [in Ukrainian].

[13] Ukrainskyi avanhard: vkradena spadshchyna [Ukrainian Avant-Garde: Stolen Heritage]. Retrieved from: <https://surl.li/vahaew> [in Ukrainian].

[14] Sheveleva, M. Hanna Sobachko – zolota storinka ukrainskoho mystetstva [Hanna Sobachko is a golden page of Ukrainian art]. Retrieved from: <https://surl.li/powgjq> [in Ukrainian].

[15] Shevchenko, Ye., Shestakova, O. (2008). Hanna Sobachko-Shostak [Hanna Sobachko-Shostak]. *Mystetskyi albom*. Kyiv: Narodni dzherela [in Ukrainian].

[16] Shestakov, S. Vzaïmovplyv profesiinoho ta narodnoho mystetstva na pryklady tvorchosti Hanny Sobachko, Vasylia Dovhoshy i Yevmena Pshechenka [The interaction of professional and folk art on the example of the work of Hanna Sobachko, Vasyl Dovhoshia, and Yevmen Pshechenko]. Retrieved from: <https://surl.li/cc/xmerym> [in Ukrainian].

[17] Shestakova, O. (2007). Avanhard i narodne mystetstvo, 3–4, 12–17 [in Ukrainian].

[18] Shestakova, O. (2010). «Tvory Sobachko-Shostak – zolota storinka v istorii ukrainskoho mystetstva» [«The works of Sobachko-Shostak are a golden page in the history of Ukrainian art»]. *Do 125-richchia vid dnia narodzhennia. Vidlunnia vikiv*, 1(12), 75–78 [in Ukrainian].

[19] Shestakova, O. (2021). Avanhard i modern v ukrainskomu narodnomu mystetstvi 1910–1930 rokiv [Avant-garde and modernism in Ukrainian folk art 1910–1930]. Kyiv: Samit-knyha [in Ukrainian].

[20] Yur, M. (2012). Sobachko-Shostak Hanna Feodosiivna [Sobachko-Shostak Hanna Feodosiivna]. *Entsyklopediia istorii Ukrainy: u 10 t.* Kyiv: Naukova dumka, 9, 684 [in Ukrainian].

[21] Sobachko-Shostak, Hanna [Sobachko-Shostak, Hanna] (1993). *Encyclopedia of Ukraine*, 4 Retrieved from: <https://surl.li/zcgypz> [in English].

ABSTRACT

Zhadeiko O. Hostage of her own talent: the tragic path to recognition of Hanna Sobachko.

The purpose of this investigation is to actualize the creative work of Hanna Sobachko-Shostak in the context of the realities of modern artistic processes, an attempt to rethink the creative heritage of the artist in the context of military events that provoke a change in the prism of consideration.

Methodology. To fulfill the tasks set in the article, the tools of complex, chronological, historical, biographical, comparative methods are used, which makes it possible to look broadly at the analyzed phenomenon and analyze it at the junction of different branches of knowledge – aesthetics, cultural studies, art history, since it has a generally significant character and lies at the intersection of several scientific fields.

Results. The artist from a small Ukrainian village, even today, sixty years after her death, is an imperfectly illuminated phenomenon of national culture, which requires not only a more detailed study, but also a rethinking, first of all, of the role of her heritage in the context of today's challenges. The influence of the artist's creativity on her artistic environment, the potential of her art works for many spheres of artistic life, including modern life, is emphasized. The tragic fate of the artist, who was dependent all her life on a number of factors that did not allow her talent to reveal itself in full force, is emphasized, and in the last years of her life her works were created far beyond the borders of the Motherland, which was the source of inspiration for her image-making. The dissonance between the nature of the purely national content of the artist's creative manner and the conditions in which she created a significant part of her life, far beyond the borders of Ukraine, is highlighted.

The scientific novelty of the stated maxims is seen primarily in a different, relevant in the light of modern realities, point of view, which is proposed for rethinking the role, the significance of the creative legacy of Hanna Sobachko-Shostak for modern Ukrainians. This gives prospects for further scientific research. Tasks for future explorations in this area are outlined.

The practical relevance of the research is embodied primarily in the great potential of the material if it is implemented in special courses not only for future art historians, but also as a segment of the education of designers, textile specialists, ceramics, and decorators, as well as a basis for large-scale interdisciplinary exhibition projects.

Keywords: Ukrainian avant-garde, folk art, decorative style, naive, Futurism, ornament, palette, embroiderer, national principle, cultural code, national identity, tragedy.

AUTHOR'S NOTE

Zhadeiko Olexiy, PhD in Arts, Honored Artist of Ukraine, Kyiv, Ukraine, e-mail: Oleksiy_Zhadeyko@ukr.net, orcid: 0000-0002-6234-2220.

Стаття подана до редакції 17.07.2025 р.
Стаття прийнята до опублікування 25.08.2025 р.
Стаття опублікована 30.10.2025 р.